

hung stehend, ihm gehörig u. s. w.: पञ्च HARIV. 12215. कुल R. GORR. 2, 74, 7. तनु AGNI-P. im ÇKDr.

मातामहीय adj. dass. Schol. zu HARIV. 12215.

माताली f. der Mutter (1. मातर) Freundin (शाली) ÇABDAM. im ÇKDr. N. pr. eines Wesens im Gefolge der Durgā Wilson nach ders. Aut.; मातली in der 2ten Aufl.

माति (von 3. मा) f. 1) Maass. — 2) richtige Erkenntnis, = अचच्छेद MED. t. 44. — Vgl. 1. मिति.

मातर am Ende einiger comp. von 1. मातर Mutter P. 4, 1, 115. — Vgl. घ्राष्ट्र, द्वै, भाद्र, चापमातर, सां.

1. मातुल (von 1. मातर mit Wandelung des र in ल) 1) m. a) Mutterbruder P. 4, 2, 36, VArtt. 1. AK. 2, 6, 2, 31. TRIK. 2, 6, 9. H. 552. an. 3, 677. MED. I. 122. ÅCV. GRH. 1, 24, 4. M. 2, 130. 3, 119. 148. 4, 179. 183. 5, 81. BHAG. 1, 26. MBH. 6, 1758. 7, 7607. HARIV. 8100. R. 1, 42, 16. 62, 3. Spr. 3764. KATHAS. 6, 21. 44, 59. MĀRK. P. 31, 24. RĀGA-TAR. 3, 115. 5, 292. Verz. d. Oxf. H. 268, b, 29. Die Mäuse nennen die Katze मातुल MBH. 5, 5428. 5439. 5441. der Schakal den Esel Spr. 3231. der Esel den Schakal PAÑĀT. 213, 10. — b) Bez. des Sonnenjahres WEBER, Nax. 2, 281. — c) Stechapfel (der Baum; vgl. मातुलपुत्रक) AK. 2, 4, 2, 58. TRIK. 3, 3, 404. H. an. MED. = मदनकुम H. an. MED. (wo मदन st. मद् zu lesen ist). eine Art Getraide diess. — d) eine Schlangenart (vgl. मातुलाहि) H. an. — 2) f. मा die Frau des Mutterbruders VOP. 4, 24. — 3) f. ई a) dass. P. 4, 1, 49, VArtt. 4. VOP. 4, 24. AK. 2, 6, 1, 30. H. 523. — b) Hanf ÇABDAK. im ÇKDr.

2. मातुल (von 1. मातुल) adj. dem Mutterbruder gehörig, an ihm sich befindend u. s. w.: गुणाः Spr. 3767 (Conj.).

1. मातुलक (wie eben) m. 1) Mutterbruder (zärtlicher als मातुल) PAÑĀT. 52, 11, wo der Kranich des Krebses Mutterbruder genannt wird. — 2) Stechapfel RĀGAN. im ÇKDr.

2. मातुलक (wie eben) adj. vom Mutterbruder kommend u. s. w. P. 4, 2, 104, VArtt. 21, Sch.

मातुलङ्ग wohl nur fehlerhaft für मातुलुङ्ग SUÇR. 2, 414, 19. HARIV. 8443. °लिङ्ग die neuere Ausg. मातुलिङ्गानि = रुद्धकानि (wohl रुचकानि gemeint) Schol.

मातुलपुत्रक (1. मा° + पु°) m. 1) ein Söhnchen des Mutterbruders H. an. 6, 1. MED. k. 235. — 2) Stechapfel (die Frucht) AK. 2, 4, 2, 58. H. an. MED.

मातुलानि (von 1. मातुल) f. 1) die Frau des Mutterbruders P. 4, 1, 49. VOP. 4, 24. AK. 2, 6, 1, 30. TRIK. 3, 3, 253. H. 523. an. 4, 186. fg. MED. n. 200. M. 2, 131. JĀG. 3, 232. BHĀG. P. 1, 14, 27. — 2) Hanf oder Crotonaria juncea Lin. AK. 2, 9, 20. TRIK. H. 1179. H. an. MED. eine Erbsenart (कलाप) H. an. (कलाप gedr.) und MED. Fennich ÇABDAK. im ÇKDr. — Vgl. मातुली unter 1. मातुल.

मातुलाहि (1. मातुल + अहि) m. eine Schlangenart AK. 1, 2, 1, 6.

मातुलि m. = मातलि Wilson ohne Ang. einer Aut.

मातुलिङ्ग = मातुलुङ्ग (und wohl auch daraus wegen des unverständlichen लुङ्ग verdreht) H. 1150, Sch. HARIV. 8443 (in der neueren Ausg.).

मातुलुङ्ग 1) m. Citronenbaum (n. Citrone) H. 1150. RATNAM. 66. SUÇR. 1, 131, 13. 137, 4. 210, 4. 228, 15. मातुलुङ्गासव 238, 10. °रस 2, 9, 12. 346,

12. — 174, 17. KATHAS. 53, 27. 35. 3. °फल 33. — 2) f. ई eine andere Species des Citronenbaums H. an 3, 146. MED. 6. 24. RATNAM. 67 (ÇKDr. und WILSON मातुलुङ्गा nach ders. Aut.). SUÇR. 1, 145, 7. 11. मातुलुङ्गा बीजानि 2, 462, 14. 473, 16. — Vgl. मातुलङ्ग, मातुलिङ्ग und मस्तुलुङ्ग (in Betreff der Schlussilben).

मातुलुङ्गक 1) m. = मातुलुङ्ग AK. 2, 4, 2, 59. — 2) f. °लुङ्गिका der wilde Citronenbaum RĀGAN. im ÇKDr.

मातुलेय (von 1. मातुल) m. ein Sohn des Mutterbruders BHĀG. P. 1, 9, 20. 7, 15, 76.

मातुल्य (wie eben) wohl n. das Haus des Mutterbruders: बाल एव हि मातुल्यं (मातुलं wäre gegen das Metrum) भरतो नापितस्त्वया R. GORR. 2, 7, 24.

मातुःधस्र und मातुःस्वस्र (मातुः, gen. von 1. मातर, + स्व°) f. Muttereschwester P. 6, 3, 24. 8, 3, 85. — Vgl. मातुधस्र.

मातृक (von 1. मातर) 1) adj. proparox. von der Mutter kommend, mütterlich Sch. zu P. 4, 3, 78. 7, 3, 51. अलंकार M. 9, 72. रिक्थ 192. धन DĀJABH. 127, 4. अन्वय MBH. 6, 4043. 4046. Spr. 2171. RAĞH. 11, 64. 90. तिस्रः पूष्याः पितुः पत्ने तिस्रः पूष्याश्च मातृके SAÑSK. K. 24, a, 2. न पित्र्य-मनुवर्तते मातृके द्विपदाः die Natur der Mutter R. 3, 22, 32. — 2) m. Mutterbruder R. GORR. 1, 1, 36. — 3) f. मा a) Mutter H. an. 3, 81. MED. k. 138. Spr. 2946. KATHAS. 45, 176. Am Ende eines adj. comp. (f. मा): मृतमातृक KATHAS. 65, 2. अयमातृका 67, 77. मोचिता यत्समातृकाः mit-sammt der Mutter BHĀG. P. 1, 13, 7. कारीपगन्ध्यामातृक oder कारीप-गन्धी° PAT. zu P. 6, 1, 14. Mutter so v. a. Ausgangspunkt, Ursprung: सर्वधामिव काम्यानां (wohl काच्यानां) मातृका वृत्तयः स्मृताः BHĀR. NĀ-TIAG. 18, 4. — b) eine göttliche Mutter (s. u. 1. मातर f.) MED. WILSON, Sel. Works 2, 33. Verz. d. Oxf. H. 23, a, N. 2. °पूजन SAÑSK. K. 30, b, 4. 24, a, 1. — c) Amme H. an. MED. (धात्रिका st. धातृका zu lesen). — d) Grossmutter VAIĀ. bei WILSON, DAÇAK. 62, N. न मातुर्मातृ-काया वा शासनातिवृत्तिः DAÇAK. 62, 8. — e) Bez. von acht Gefässen (सिरा) auf beiden Seiten des Nackens (wohl nach den acht göttlichen Müttern so genannt) SUÇR. 1, 343, 11. 15. 350, 8. — f) Bez. der in Dia-gramme u. s. w. geschriebenen Buchstaben, denen eine magische Kraft beigelegt wird; coll. auch die Gesamtheit solcher Buchstaben, das in solcher Weise angewandte Alphabet. Ursprünglich hießen so (nach den 16 göttlichen Müttern) wohl nur die 14 Vocale mit dem Anusvāra und dem Visarga. = स्वर H. an. = वर्षासमाप्ताय und वर्षामाला H. an. MED. — PAÑĀR. 3, 15, 18. Verz. d. Oxf. H. 103, a, 2. °वर्षा 5. 7. मातृकार्णं dass. 149, b, 30. 39. 42. चतुर्मातृकासंपुतं वं शं सं इति क्रमात् 27. Ind. St. 9, 113. °न्यास WILSON, Sel. Works 2, 213. पञ्चाशन्मातृकान्यास WEBER, RĀMAT. UP. 310. यन्न°, धारण° Verz. d. Oxf. H. 247, a, 16. °यन्न 93, b, 46. °मन्न Schol. zu PAÑĀV. Br. 20, 14, 3. °निघण्टु Verz. d. B. H. No. 911. — g) ein in der Erde steckender Holzpflock, der Indra's Bannerstock stützt, VARĀH. BRH. S. 43, 53. 66. — h) = करण H. an. — i) bei den Buddhisten Bez. des Abhidharmapiṭaka BURN. Intr. 46. 48. 317, N. 2. SCHIEFNER, Lebensb. 307 (77). °धर VJUTP. 124. — k) N. pr. der Gat-tin Arjama'n's BHĀG. P. 6, 6, 40. — Vgl. अन्नमातृका, देवमातृक, नदी°, बीजमातृका.